

Läraren och demokratin The Teacher and Democracy

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: LLD01B

Version: 10.0

Fastställt av: Utbildningsutskottet 2012-06-20

Gäller från: HT 2012

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Utbildningsvetenskap (G2F)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Förkunskapskrav: För studenter som läser en 210 hp-utbildning gäller:

- Godkänt resultat i Allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Deltagande i en inriktning där minst 45 högskolepoäng ska vara godkända, därav all VFU

För studenter som läser en 270 hp-utbildning gäller:

- Godkänt resultat i allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Godkänt resultat i inriktning 1, 60 högskolepoäng
- Deltagande i inriktning 2 där minst 45 högskolepoäng ska vara godkända, därav all VFU.

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Delkursen har som bas internationella konventioner och deklarationer rörande mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. I kursen diskuteras de utmaningar och möjligheter som globaliseringen innebär i förhållande till samhällets och demokratins värdegrund. Delkursen belyser vidare de grundläggande värderingar gällande demokrati, etik, jämlikhet och jämställdhet, vilka berör såväl relationer mellan människor som människors förhållande till det omgivande samhället och miljön. I anslutning till detta problematiseras de maktfaktorer som påverkar individen på ett globalt, lokalt och individuellt plan. Vidare diskuteras den ökande mångfald som kännetecknar barns och elevers bakgrund och hur etnicitet, klass och kön präglar lärande och livsvillkor. Inom kursens ramar kommer studenten också att erbjudas möjlighet att utforska konstnärliga arbetsformer som vägar till kunskap. Konflikthanteringsmetoder studeras i relation till konkreta fall. I delkursen ingår två veckors sammanhängande VFU. Under delkursens gång löper ett projektarbete där studenterna gruppvis ges möjlighet att tillämpa de kunskaper som tillgodogörs under delkursen. Projektarbetet består av en undersökning med utgångspunkt i delkursens innehåll. Arbetet avrapporteras i slutet av delkursen genom framläggande och försvar av undersökningen samt opponering på kurskamraters undersökning. I delkursen tas även upp hur digitala medier påverkar samhället och demokratiska processer samt hur studenter kan söka och värdera digitala publikationer. Slutligen behandlas språkinläring, språkutveckling och språkanvändning i svenska som andraspråk. I momentet informationssökning introduceras studenterna i hur man söker och använder informationskällor med i huvudsak vetenskaplig litteratur.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv 7,5 hp

Delkursen belyser grundläggande frågeställningar inom specialpedagogiken liksom specialpedagogikens roll inom förskolan/skolan i ett historiskt perspektiv. Delkursen diskuterar och klarlägger vidare den specialpedagogiska vardagspraxisens konsekvenser på individ-, grupp- och organisationsnivå. Specialpedagogikens praxis diskuteras ur ett klass-,

köns- och etnicitetsperspektiv. Normalitetsbegreppet behandlas och frågor om inkludering och exkludering lyfts fram. För området relevant lagstiftning och styrdokument bearbetas.

Mål

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Efter genomgången delkurs skall studenten kunna:

- definiera och exemplifiera begreppet demokrati och visa kunskaper om och problematisera demokratins villkor
- redogöra för internationella och nationella konventioner och deklarationer om mänskliga rättigheter och miljöfrågor kopplat till människors levnadsvillkor
- planera och genomföra en gestaltning där estetiska uttrycksformer används i syfte att belysa människans livsvillkor
- redovisa kunskaper om identitetsbildning, attityder och fördomar i förskola/skola och i samhället i stort
- exemplifiera hur arbete med olika spekter på hållbar utveckling kan omsättas i arbete med barn och ungdomar
- analysera och problematisera konsekvenser av dagens samhällsutveckling och den egna livsstilen i relation till en hållbar utveckling
- redogöra för olika konflikthanteringsmetoders tillämpning
- redogöra för betydelsen av klass, kön och etnicitet i undervisningssituationer och vid val av stoff
- planera, genomföra, analysera och redovisa en empirisk undersökning utifrån kursens innehåll
- redogöra för språkinläring, språkutveckling och språkanvändning i svenska som andraspråk
- söka och värdera digitala publikationer
- använda multimedia för att förmedla ett budskap
- redogöra för regler kring digital publicering
- beskriva hur digitala medier påverkar samhället och demokratiska processer.
- söka, lokalisera och kritiskt granska information utifrån ett specifikt behov med inriktning mot vetenskapliga artiklar

Utöver ovanstående mål gäller målen för verksamhetsförlagd utbildning AUO2.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv 7,5 hp

Efter genomgången delkurs skall studenten kunna redogöra för:

- hur människor med funktionshinder respektive elever i behov av särskilt stöd beskrivits förr och beskrivs nu
- samhällets olika insatser för barn/elever i behov av särskilt stöd
- olika arbetssätt för barn/elever i behov av särskilt stöd
- interna och externa stödresurser
- hur val av arbetssätt kan analyseras och motiveras
- hur inkluderande arbetsformer och arbetsklimat kan skapas
- hur ett åtgärdsprogram kan skrivas
- hur grundläggande begrepp och teorier om inläring i matematik respektive läs- och skrivinläring kan analyseras och motiveras ur ett specialpedagogiskt perspektiv

Undervisningsformer

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Studiegruppsarbete, föreläsningar, handledning, workshops, seminarier, laborationer, gestaltning och verksamhetsförlagd utbildning. Studenterna skriver yrkesdagbok.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv 7,5 hp

Föreläsningar, seminarier och studiegruppsarbeten.

Undervisningen bedrivs på svenska. Dock kan undervisning på engelska förekomma om kursansvarig anser det nödvändigt.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Delkursen examineras i form av redovisat studiegruppsarbete, projektarbete, närvaro vid estetiska workshops och gruppredovisningar, litteraturseminarier, enskild skriftlig tentamen, enskilda skriftliga inlämningar samt närvaro på och omdöme från verksamhetsförlagd utbildning.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv 7,5 hp

Delkursen examineras genom skriftliga uppgifter. Dessa redovisas såväl i grupp som individuellt.

Student har rätt att genomgå maximalt fem examinationstillfällen på den kursplan som studenten är antagen till. Varje examination ska erbjudas vid minst tre tillfällen inom loppet av ett år. Vid ny kursplan kommer ytterligare tre examinationstillfällen att erbjudas under en övergångsperiod om ett år från och med att ny kursplan tillämpas.

När det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen har studenten rätt att genomgå två praktiktillfällen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

Före kursstart genomförs ett planeringsmöte med studenterna. Delkursen utvärderas muntligt i studiegruppen efter halva delkursen. Vid delkursens slut görs en enskild, skriftlig utvärdering. Resultatet av utvärderingen presenteras i en kursrapport som publiceras på Institutionen för pedagogiks hemsida.

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv 7,5 hp

Studenterna inbjuds till ett planeringsmöte före delkursens start. Kursen avslutas med digital utvärdering, som skall vara vägledande för utveckling av kommande kurser.

Resultatet från utvärderingen presenteras i en kursrapport som publiceras på Institutionen för pedagogiks hemsida.

Övrigt

Kursen utgör termin 2 i det allmänna utbildningsområdet på Lärarutbildningen.

Kursplanen är fastställd av Lärarutbildningsnämnden 2007-08-27.

Bilaga: Litteraturlista för Läraren och demokratin (LLD01B)

Delkurs 1: Demokratins villkor, 22,5 hp

- Bartley, Kristina (2007). Skolans demokratiuppdrag förstärks - om rätten till skadestånd för kränkande behandling. I Zimmerman, Fredrik (2007). *Perspektiv på demokrati: en vänbok till Hans Lindfors*. Borås: Högskolan i Borås (31 s)
- Bartley, Kristina (2001). FN:s konvention om barnets rättigheter: Om perspektiv och innehåll med relevans för skolan. *Utbildning och Demokrati*. Vol. 10, no. 2, s. 25-37 (13 s)
- Benckert, Susanne, Håland, Pia & Wallin, Karin (2008). *Flerspråkighet i förskolan: ett referens och metodmaterial*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2075> (187 s)
- Dovemark, Marianne (2007). *Ansvar - hur lätt är det?: om ansvar, flexibilitet och valfrihet i en föränderlig skola*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (198 s)
- Eidevald, Christian (2011). *"Anna bråkar!": att göra jämställdhet i förskolan*. 1. uppl. Stockholm: Liber (222 s)
- Godani, Guhn (2004). *Till en pedagog från en psykolog: om traumatiserade barn i undervisningen*. Stockholm: Rädda Barnen (112 s)
- Gudmundsson, Ulla (2006). Religion, modernitet och politik. I Liljefors Persson, Bodil & Gustafsson Lindberg, Johanna (red.) (2006). *Religion, politik och globalisering: Religionsdidaktiska perspektiv*. Lomma: Föreningen Lärare i religionskunskap (FLR) (12 s.)
- Held, David (red.) (2004). *A globalizing world?: culture, economics, politics*. 2. ed. London: Routledge (15 s)
- Holm, Ann-Sofie & Öhrn, Elisabet (2007). Crossing boundaries? Complexities and drawbacks to gendered success stories. I Carlson, Marie, Rabo, Annika & Gök, Fatma (red.) *Education in "Multicultural Societies": Turkish and Swedish Perspectives*. Stockholm: Swedish Research Institute in Istanbul (s. 181-195, 15 s)
- Ladberg, Gunilla (2003). *Barn med flera språk: tvåspråkighet och flerspråkighet i familj, förskola, skola och samhälle*. 3. uppl. Stockholm: Liber (124 s)
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. (2011). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575> (279 s)
- Matsumoto, David Ricky (2000). *Culture and psychology: people around the world*. 2. ed. Australia: Wadsworth Thomson Learning (utdrag, 15 s)
- Måhlberg, Kerstin & Sjöblom, Maud (2009). *Lösningssinriktad pedagogik: för en roligare skola*. 4., rev. uppl. Stockholm: Mareld (157 s)
- Nordens natur - trender mot 2010. Nordiska ministerrådet (2008). *Faktablad: Ekosystemtjänster - vår framtidsförsäkring*. 13.6.2008 (pdf) www.miljo.fi/nordensnatur > Faktablad > Ekosystemtjänster. Tillgänglig: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=87178&lan=sv> (2 s)
- Nordens natur - trender mot 2010. Nordiska ministerrådet (2009). *Faktablad: Hot mot biodiversiteten i Norden*. 23.10.2009 (pdf) www.miljo.fi/nordensnatur > Faktablad > Hot mot biodiversiteten i Norden. Tillgänglig: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=110624&lan=sv> (2 s)
- Regeringskansliet (2003). *Agenda 21, en sammanfattning*. (Elektronisk) Stockholm: Regeringskansliet. Tillgänglig: www.regeringen.se/content/1/c6/01/86/84/6de2900f.pdf (30 s)
- Regeringskansliet (2008). *Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter*. Elektronisk. Tillgänglig: <<http://www.manskligarattigheter.gov.se>> (100 s)
- Rosenberg, Marshall B. (2006[2004]). *Vi kan reda ut det!: hantera konflikter på fredliga och kraftfulla sätt: medling och konflikthantering med hjälp av Nonviolent communication*. 2 tr. Svensbyn: Friare liv konsult (40 s)
- Sahlström, Jenny (2006). *En utmaning för heteronormen: lärares kunskapsbehov och ansvar inom områdena sexuell läggning och homofobi*. (Elektronisk) Stockholm: Under ytan. Tillgänglig:

<http://app.rfsl.se/apa/37/public_files/UY_En_utmaning_for_heteronormen.pdf> (39 s)

Sandell, Klas, Öhman, Johan & Östman, Leif (2003). *Miljödidaktik: naturen, skolan och demokratin*. Lund: Studentlitteratur (214 s)

Singer, Peter (2009). *Det liv du kan rädda: agera nu och stoppa fattigdomen*. Stockholm: Fri tanke (15 s)

Skolverket (2008). *Grundskolans kursplaner och betygskriterier*. Stockholm: Stockholm: Fritzes offentliga publikationer (117 s)

Skolverket (2003). *Att undervisa elever med svenska som andraspråk – ett referensmaterial*. (Elektronisk) Stockholm: Liber distribution

Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1867> (112 s)

Skolverket (2012). *Nya allmänna råd för likabehandling*. Stockholm: Skolverket (57 s)

Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2798>

Skolverket (2002). *Hållbar utveckling i skolan*. (Elektronisk) Stockholm: Skolverket.

Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=925> (176 s)

SOU 2001. *En uthållig demokrati – politik för folkstyrelse på 2000-talet*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer (30 s)

Tystnadens tyranni - om heterosexualliteten som norm och homofobi i skolan. (2003). Stockholm: HomO (11 s.)

UD info (2006). *Konventionen om barnets rättigheter*. Stockholm: Regeringskansliet (utdrag, 60 s)

Wellros, Seija (1998). *Språk, kultur och social identitet*. Lund: Studentlitteratur. (180 s)

Åberg, Ann. & Lennz Taguchi, Hillevi (2005). *Lyssnandets pedagogik: etik och demokrati i pedagogiskt arbete*. Stockholm: Liber (152 s)

Litteratur för det sammanfattande projektarbetet

Doverborg, Elisabet & Pramling, Ingrid (2012). *Att förstå barns tankar: kommunikationens betydelse*. 4., [rev.] uppl. Stockholm: Liber (93 s)

Kullberg, Birgitta (2004). *Etnografi i klassrummet*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur (utdrag, 16 s)

Lantz, Annika (2007). *Intervjumetodik*. 2., [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur (utdrag, 90 s)

Lökken, Gunvor & Söbstad, Frode (1995). *Observation och intervju i förskolan*. Lund: Studentlitteratur (utdrag, 50 s)

Stukat, Staffan (1991). *Grundkurs i statistik för lärare*. Lund: Studentlitteratur (utdrag, 28 s)

Trost, Jan (2012). *Enkätboken*. 4., uppdaterade och utök. uppl. Lund: Studentlitteratur (utdrag, 34 s)

Delkurs 2: Specialpedagogiska perspektiv, 7,5 hp

Andersson, Inga (1999). *Samverkan för barn som behöver: en handbok för lärare*. 2. rev. uppl. Stockholm: HLS (245 s)

Borgström, Håkan (2006). *Den hemliga koden: aktuell forskning om läsning*. Stockholm: Vetenskapsrådet (139 s)

Engström, Arne (2003). *Specialpedagogiska frågeställningar i matematik: en introduktion*. Örebro: Pedagogiska institutionen, Örebro universitet (58 s)

Engström, Arne (2008). Matematiksvårigheter ignoreras. *Specialpedagogik* nr 4 Tillgänglig på Internet: http://www.lararnasnyheter.se/sites/default/files/pdfarch/SP_08_04_99_s42-44.pdf (s. 42-44, 3 s)

Evenshaug, Oddbjørn & Hallen, Dag (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur (Kap 2, 3, 13, 14, 15, 17 och 18, 170 s)

Fors, Eva (red.) (2004). *Passa mig!: inkluderad idrottsundervisning*. Stockholm: SISU idrottsböcker (187 s)

Kinge, Emilie (2000). *Empati hos vuxna som möter barn med särskilda behov*. Lund: Studentlitteratur (131 s)

Persson, Bengt (2008). *Elevers olikheter och specialpedagogisk kunskap*. 2., [rev.] uppl. Stockholm: Liber (160 s)

Salamancadeklarationen och Salamanca + 10 [Elektronisk resurs]. (2006). [Stockholm]: Svenska Uneskorådets skriftserie
Tillgänglig på Internet: <http://web.archive.org/web/20070629185651/http://www.unesco-sweden.org/informationsmaterial/pdf/Salamanca%2007.pdf>
(62 s)

Samuelsson, Stefan (2006). Skriftspråklig utveckling och dyslexi. I Bjar, Louise (red.) *Det hänger på språket!: lärande och språkutveckling i grundskolan*. Lund: Studentlitteratur (s. 373-400, 28 s)

Skolverket (2001). *Tre magiska G:n. Skolans insatser för elever med funktionshinder*. Stockholm: Liber Tillgänglig:
www.skolverket.se/publikationer?id=866 (56 s)

Skolverket (2008). *Allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram*. Stockholm: Fritzes
Tillgänglig: www.skolverket.se/publikationer?id=1786 (28 s)

Valbar litteratur

Skönlitterär bok inom området (ca 150-200 s)